

I detta medlemsbrev sammanfattar vi KLYS arbete och aktiviteter under andra halvåret 2020, som i stor utsträckning kommit att präglas av Coronakrisen, där KLYS spelat en viktig samordnande roll för de professionella kulturskaparna och de krispaket som hittills tagits fram.

Du hittar KLYS senaste yttranden och skrivelser samt annat läsvärt på vår [hemsida](#). Vi gör också löpande uppdateringar på KLYS Facebooksida, Instagram- och Twitter-konton (@KLYS59). Där finns aktuell information, nyheter och kommentarer från KLYS. Följ oss gärna där!

Trevlig läsning!

NATIONELL KULTUR- OCH MEDIEPOLITIK

CORONAKRISEN

I somras stod det klart att Coronapandemin skulle bli mycket mer utdragen än vad vi i våras kunde föreställa oss. Även om regeringen under våren och sommaren genomfört flera av KLYS prioriterade åtgärder i **vårt första förslag till krispaket för kulturen** från i mars, visade de sig vara långt ifrån tillräckliga.

Krisen har under hösten fördjupats med ytterligare mötes- och samlingsrestriktioner som drabbar kulturlivet på ett förödande sätt. KLYS arbete har därför fortsatt fokusera på påverkansarbete gentemot stat, regioner och kommuner för att få dem att vidta kraftfullare åtgärder för att skydda landets professionella kulturliv.

I augusti tog KLYS fram ett förslag till **uppföljande krispaket för kulturen**, som presenterades för tre ministrar; kulturministern, arbetsmarknadsministern och näringsministern den 21 augusti, där vi framförde vilka ytterligare åtgärder som regeringen behöver vidta för att stödja yrkesverksamma kulturskapare och det professionella kulturlivet p g a Coronakrisen.

Den 9 september presenterade kulturdepartementet ännu en **stor krissatsning till kulturen på 1 ½ miljard kr för 2020**. Dessa medel har fördelats till bl.a. Konstnärsnämnden (300 milj kr), Kulturrådet (880 milj kr) och Författarfonden (30 milj kr) och har under hösten utlysts i form av **nya kulturstöd och krisstipendier**. Kriterierna för att söka har breddats både hos Kulturrådet och Konstnärsnämnden i den riktning som KLYS krävt. Konstnärsnämnden har fått nästan 5 000 ansökningar och Författarfonden knappt 1 000. Utbetalning kommer att ske i början av december och från Konstnärsnämnden kommer troligen att utbetalas 50 000 kr per sökande.

Efter det kommer KLYS att **utvärdera utfallet** av dessa medel och hur de nått fram till kulturskapare inom olika konstområden och branscher.

En grupp som hamnat i kläm i de olika systemen är **de enskilda näringsidkarna**, som varken kunnat använda sig av korttidsarbete eller få a-kassa, om de vill fortsätta ha verksamhet i sin firma. Många av dessa har heller inte kunnat söka krisstipendier via Konstnärsnämnden och Författarfonden. Det gäller inte minst frilansjournalister (undantaget kulturjournalister), läromedelsförfattare och många fotografer.

KLYS har drivit frågan om stöd till enskilda firmor ända sedan i mars och hjälpte aktivt till att dra igång **#uppropförenschildafirmor**, som lanserades den 27 april, på initiativ av de två sångerskorna Rita Saxmark och Linnéa Sallay. Uppropet har fått stor medial och politisk uppmärksamhet och har hittills samlat in långt **över 8 000 namnunderskrifter**.

Den 9 september presenterade regeringen också äntligen ett **särskilt omsättningsstöd om 5 miljarder för enskilda näringsidkare**, vilket välkomnades av KLYS. När förslaget remitterades till KLYS (som var enda formella remissinstans bland kulturskaparorganisationerna) blev det dock tydligt att stödet innehöll en rad brister. KLYS lämnade in sitt yttrande den 7 oktober och har i flera pressmeddelanden och på sociala medier varit aktiva för att bl.a. sänka omsättningsgränsen på 200 000 kr för 2019, som krävdes för att kunna ansöka om stödet.

Den 27 november kom besked om att **gränsen sänks till 180 000 kr**, vilket visar att det är möjligt att sänka den, men det är fortfarande för högt för att nå fram till majoriteten av

de drabbade enskilda näringsidkarna på kulturområdet, vars genomsnittssomsättning för 2018 låg på endast 129 000 kr.

Regeringen har också i enlighet med KLYS förslag infört en rad **lättnader i a-kassesystemet**, såsom utvidgad möjlighet att vilandeförklara sin enskilda firma och att vidta vissa åtgärder i den under vilandeperioden, för att fler ska kunna få a-kassa.

Tyvärr har dessa lättnader **inte fått avsedd effekt** och de skulle dessutom behöva utvecklas. KLYS driver att en kulturskapare som vilandeförklarar sitt företag måste få marknadsföra sig, ha aktiva kundkontakter samt kunna söka och ta enstaka uppdrag samtidigt som denne uppbär a-kassa.

KLYS hade den 25 november **möte med åtta tjänstepersoner på kulturdepartementet** för att ge en bild av utfallet av regeringen krisstöd hittills, både på kulturområdet och generellt. Vi fick då möjlighet att ange vilka åtgärder vi ser som mest prioriterade den närmaste tiden, men också på längre sikt.

En film om pandemins konsekvenser för kulturskapare **Fritt fall eller möjlighet, har skapats av filmaren Gunnar Lindholm**, där både KLYS ordförande Marika Lagercrantz och verksamhetsledare Ulrica Källén medverkar tillsammans med ordförandena i flera av KLYS medlemsorganisationer. Filmen kommer att anmälas för visning på Folk och Kultur.

KLYS arbetar också på regional och kommunal nivå när det gäller att mildra pandemins effekter på kulturlivet runt om i landet. Läs mer om vårt arbete på dessa nivåer under regional kulturpolitik.

UPPHOVSRÄTT OCH YTTRANDEFRIHET

GENOMFÖRANDE AV EU:S UPPHOVSRÄTTSDIREKTIV

Förra hösten inleddes arbetet med att **genomföra EUs omdebatterade upphovsrättsdirektiv (Digital Single Market Directive – DSM-direktivet) i svensk rätt**. Justitiedepartementet tillsatte då en referensgrupp där KLYS och kulturskaparorganisationerna funnits med som experter. Departementet skulle ha lämnat sitt förslag till ny upphovsrättslagstiftning efter sommaren, men arbetet är kraftigt försenat och ett förslag väntas tidigast i januari 2021. När promemorian offentliggjorts kommer den att remitteras till bl.a. KLYS under minst två månader. Efter det kommer remissvaren att beredas av regeringen och en proposition tas fram, som ska beslutas av riksdagen under våren 2021. Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt senast den 7 juni 2021.

Direktivet innebär bl.a. att kulturskapare inom alla konstområden ska kunna få bättre villkor och ersättningar för

användning av upphovsrättigheter, inte minst online. I direktivet finns bestämmelser som KLYS arbetat för på nationell nivå i över 20 år, där vi nu fått nödvändigt stöd från EU.

KLYS har haft fyra **arbetsgrupper ur sitt upphovsrättsnätverk till sitt förfogande i utredningsarbetet**, som hanterat olika delar av direktivet och hur de bör genomföras på bästa sätt för att främja kulturskapares intressen.

KLYS har också tillsatt **en strategigrupp för DSM** där representanter från KLYS och från upphovsrätts-sällskapen träffas för omvärlds- och politisk analys kring DSM samt för gemensamma kommunikationsaktiviteter under implementeringsprocessen.

Ett **gemensamt digitalt upphovsrättsseminarium planeras** i samband med att regeringen lägger fram sitt förslag till genomförande i **januari eller februari**. Nyckelpolitiker är vidtalade att delta vid ett sådant.

ÖVERSYN AV PRIVATKOPIERINGSERSÄTTNINGEN

I somras tillsattes en utredning som ska **se över PKE-systemet (Dir 2020:82)** i Sverige. Utredningen kommer att lämna sitt förslag senast den 21 februari 2022. Till utredare har utsetts Monika Sörbom, domare, och från KLYS har verksamhetsledare Ulrica Källén utsetts till expert i utredningen. En särskild arbetsgrupp har också inrättats inom KLYS och Copyswede för förankring och samordning av synpunkter i förhållande till utredningen. Ett första expertgruppsmöte ägde rum den 3 november. Första fasen i utredningen kommer att handla om att undersöka hur omfattande kopiering för privat bruk är.

KONSTNÄRSNÄMNDENS UPPDRAG OM DIGITALISERINGENS EFFEKTER FÖR KONSTNÄRER

Konstnärsnämnden har fått i uppdrag att **kartlägga digitaliseringens effekter för konstnärer**. Uppdraget ska genomföras i samarbete med PRV och upphovsrättsorganisationerna och redovisas den 31 mars 2021, men kommer troligen förlängas. Avsikten är att identifiera problemen, hur digitaliseringen påverkar kulturskapares ekonomi och avhjälpa dessa problem, bl.a. inom ramen för lagstiftningen, men också på andra sätt. En enkät från Konstnärsnämnden, som KLYS har gjort olika inspel till, skickades till kulturskaparorganisationerna i slutet av september. KLYS och flera av våra medlemsorganisationer har besvarat enkäten.

ARBETSMARKNAD, SOCIAL TRYGGHET OCH SKATTER

SOCIAL TRYGGHET

En utredning tillsattes i somras på uppdrag av näringsdepartementet som handlar om **företagares sociala trygghet med särskilt fokus på beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för enskilda näringsidkare**. KLYS träffade den 31 augusti utredaren Mathias Tegnér och dennes sekreterare. Diskussion och samordning av inspel till utredningen sker i KLYS socialförsäkringsnätverk. Just nu arbetar KLYS med en enkät om SGI till medlemmarna i KLYS-organisationerna, för att ta reda på hur omfattande problemen med SGI är och hur de ser ut. Ett slutbetänkande ska presenteras i december 2021.

Regeringens **a-kasseutredning** presenterade sitt **slutbetänkande i juni**. Utredningen syftar till att fler ska få tillgång till a-kassa, inte minst frilansare och egenföretagare. Utredningen remitterades till KLYS och ett lämnades in den 28 oktober, där KLYS tvingades konstatera att flera viktiga reformer saknas i a-kasseutredningen för att på riktigt komma till rätta med frilansande kulturskapares möjligheter att få en rimlig a-kasseersättning i framtiden, även om utredningen tar några steg framåt.

ARBETSFÖRMEDLINGEN KULTUR MEDIA

Den 6 november höll KLYS verksamhetsledare Ulrica Källén föredrag vid ett frukostseminarium för handläggare på Af Kultur Media. Ca 50 stycken medarbetare på Af Kultur Media deltog.

Det har kommit en rad **larm från kulturskapare under hösten om att kontakterna med Af Kultur Media inte fungerar särskilt bra** för många inskrivna kulturskapare. Omorganisationen och pandemin innebär stora utmaningar för handläggarna på myndigheten. KLYS har framfört dessa problem till ledningen för Af Kultur Media.

SKATTEFRÅGOR

KLYS kommer i dagarna att yttra sig över utredningen **En ny mervärdesskattelag (SOU 2020:31)**, där vi kommer att avstyrka ett förslag om att slopa momsfrifriheten för bild- och formkonstnärers försäljning av konstverk under 300 000 kr samt ta upp frågan om en breddad, generell reducerad momssats på 6 % för hela kulturområdet.

KONSTEN ATT DELTA

Konsten att delta får fr.o.m. i år finansiering via Kulturrådet. KLYS ansökte som projektägare med Svenska Tecknare som utförare och beviljades för 2020 750 000 kr.

Den 3 november skickade KLYS och Konsten att delta en **skrivelse till Kultur- och Arbetsmarknadsdepartementet**. I syfte att förbättra samverkan mellan Arbetsförmedlingen (Af) Kultur Media och Arbetsförmedlingen (Af) Etablering när det gäller att lokalisera nyanlända kulturskapare. Tanken med denna samverkan är att Arbetsförmedlingen lokaliserar målgruppen nyanlända kulturskapare och att Konsten att delta ger dem ingångar till nätverk och sysselsättning inom kultursektorn. Omorganisationen på myndigheten har ändrat läget och dialogen har brustit mellan Af Etablering och Af Kultur Media. Identifieras man som kulturskapare ska Af Etablering konsultera Af Kultur Media. Trots detta har Af Kultur Media svårt att få klienter från Af Etablering. En anledning till det är att Af Etablering har direktiv att fokusera på bristyrkesområden, där kultursektorn inte ingår.

Som ett resultat av skrivelsen kommer ett **möte att äga rum med Af Kultur Media den 3 december**.

NY ARBETSGRUPP I KLYS OM KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR (KKN)

KLYS arbetsutskott har efter initiativ av Eva Månsson, verksamhetschef vid Konstnärernas Riksorganisation, fattat beslut om att tillsätta en ny arbetsgrupp i KLYS om kulturella och kreativa näringar (KKN). Uppdraget för arbetsgruppen blir att bevaka och diskutera de satsningar som görs på kulturella och kreativa näringar nationellt, regionalt och kommunalt. Både Kulturrådet och Konstnärsnämnden har i uppdrag att bevaka kulturella och kreativa näringar och flera regioner gör satsningar på KKN-området. Arbetsgruppen får därför i uppdrag att undersöka vilka satsningar som görs och se över hur KLYS kan bevaka, analysera och arbeta för att området ska utvecklas och bättre ta hänsyn till kärnan i KKN – de yrkesverksamma kulturskaparna.

KLYS medlemsorganisationer har möjlighet att delta i arbetsgruppen med en representant per organisation.

REGIONAL KULTURPOLITIK

Följderna av Coronapandemin genomsyrar såklart även den kulturella infrastrukturen runt om i landet, och hur regioner och kommuner hanterar krisen för kulturlivet i stort och i

synnerhet de professionella kulturskaparnas förutsättningar för att upprätthålla sina verksamheter

KLYS REGIONALA OCH KOMMUNALA ENKÄTER OCH KRISPAKET

I starten av pandemins utbredning i Sverige i mars gjorde KLYS regionalpolitiska sekreterare en **regional enkät**, som gick ut till alla landets 21 regionala kulturförvaltningar, samt till ett hundratal yrkesverksamma kulturskapare. Enkäten låg till grund för **KLYS förslag till regionalt krispaket** som kom i april. I slutet av maj gjorde KLYS en motsvarande **enkät till kommunernas kulturförvaltningar** – och ett specifikt **kommunalt krispaket** presenterades av KLYS.

Somliga regioner och kommuner utmärkte sig särskilt positivt i att snabbt göra krisinsatser för det professionella kulturlivet och kulturskaparna, bl a Skåne, Gotland, Halland, Gävleborg, och Västra Götaland, samt Stockholm, Malmö och Östersund.

Under hösten följde KLYS upp både de regionala och kommunala enkäterna med nya mer djuplodande enkäter och analyser av konstnärspolitiska satsningar i landet i spåren av pandemin.

KLYS regionala och kommunala påverkansarbete har konkret lett till att KLYS-förslagen använts som underlag till kulturpolitiska beslut i kommuner och regioner. Exempelvis har **Malmö stad** kraftigt ökat sina krisstöd till både aktörer och enskilda kulturskapare och **Region Kronoberg** beslutat om en större krisinsats för konstnärer i regionen.

TRE REGIONALA KULTURPLANER PÅ REMSS 2020

Under 2020 har KLYS yttrat sig över **tre remissförslag till nya kulturplaner för perioden 2021-2024 gällande Skåne, Halland och Gotland**. Alla yttranden är publicerade på KLYS hemsida. KLYS regionalpolitiska sekreterare arbetar i skrivande stund med KLYS regionala tendensrapport, där varje års remissförslag av nya kulturplaner jämförs med de beslutade planerna när det gäller konstnärspolitiska sakfrågor.

KLYS har under hösten även yttrat sig över **Region Sörmlands** verksamhetsplan för kulturutvecklingsarbetet i länet 2021.

REGIONALA MÖTEN OCH KONFERENSER

På grund av Coronapandemin har alla möten och konferenser som KLYS regionalpolitiska sekreterare deltagit på under det senaste halvåret varit digitala. Här listas några av dem:

- Möte med Teaterförbundets regionala ombuds referensgrupp 8 juni
- Kulturrådets samverkanskonferens 27 augusti
- Konstnärsnämndens seminarium 18 september
- Region Stockholms hearing om rapport om centrumbildningar 5 oktober
- Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kulturkonferens 13-14 oktober
- Svensk Scenkonsts branschdag 19 oktober
- Dialogmöte Region Skånes kulturplan 3 november
- Region Gotlands seminarium om ny kulturplan 20 november

KLYS har under hösten även deltagit i Region Stockholms referensgrupps möten om utveckling av arbetsmarknaden i regionen genom eventuella samverkansprojekt inom ramen för **den europeiska socialfonden (ESF)**.

KLYS MÖTESPLATS 2020

Liksom de flesta andra möten hölls **KLYS Mötesplats 2020 digitalt den 18 november**. Det blev ett välbesökt möte över skärmarna med ca 50 deltagare, varav verksamhetsledare från en rad centrumbildningar deltog som åhörare. Primärt var det yrkesverksamma kulturskapare som var inbjudna för att ge vittnesmål om läget under pandemikrisen. **14 olika regioner var representerade** och diskussioner uppkom om hur krisstöden fungerat, och hur utvecklingen för villkoren för yrkesverksamma kulturskapare i landets kommuner och regioner kommer att se ut de närmaste åren. En skriftlig mötesrapport kommer att finnas på KLYS webb inom kort.

KULTURRÅDETS UPPDRAG ATT UNDERSÖKA KONSTNÄRERS VILLKOR REGIONALT

I regeringens regleringsbrev för 2020 gavs Kulturrådet uppdraget att **undersöka konstnärernas villkor och de konstnärspolitiska perspektiven inom kultursamverkansmodellen**. Uppdraget har p g a Corona fått förlängd tid och ska redovisas först den 31 december 2021.

Under hösten hade KLYS verksamhetsledare och regionalpolitiska sekreterare **ett uppföljande orienterande möte** med ansvariga handläggare om vilka perspektiv KLYS vill framhäva i arbetet. Inom ramen för sitt uppdrag har Kulturrådet öronmärkt medel för arrangemang av en **nationell konstnärspolitisk konferens under våren 2021**. Kulturrådet ser KLYS som lämplig arrangör för denna. KLYS kommer att bilda en **arbetsgrupp** med representanter från medlemsorganisationerna för att planera en ev. konferens.

KULTURUTVECKLINGEN I STOCKHOLMS STAD

KLYS har under hösten haft möten med två av oppositionspartierna i Stockholms stad på deras initiativ. Den 8 oktober träffade verksamhetsledare Ulrica Källén, **Stockholms kulturnämnds vice ordförande Torun Boucher**, och den 13 november träffade KLYS ordförande Marika Lagercrantz och KLYS verksamhetsledare **representanter för Fi i Stockholms stad**.

Marika Lagercrantz deltog den 14 oktober vid **ett livestreamat kvällsseminarium hos Centerpartiet** i Stockholm, där hon samtalade med kulturborgarrådet **Jonas Naddebo** om pandemins konsekvenser för kulturskapare, inte minst i Stockholm.

KLYS är en av remissinstanserna när **Stockholms stad** under hösten 2020 fram till 1 december har haft **förslaget om nytt kulturstrategiska program på remiss**. Programmet är kopplat till Stockholms stads övergripande utvecklingsvision **Vision 2040**, och har främst fokus på kulturella och kreativa näringar och hur kultur kan vara en del av stadsutveckling, besöksnäring och marknadsutveckling. Flera av KLYS medlemsorganisationer lämnar in egna remissyttranden, och KLYS lämnar även in ett samlat yttrande som kommer att finnas på KLYS webb från 2 december.

FLER REGIONALA KONSTNÄRSRESIDENS OCH MER REGIONSAMVERKAN

En trend i regional kulturpolitik de senaste åren har varit en ökad aktivitet gällande **konstnärsresidens i regional regi**, och i samarbete med kommuner. I regeringens kulturbudget 2021 lyfts detta område fram. KLYS bevakar utvecklingen.

Generellt ökar också en mer formaliserad kultursamverkan mellan en rad regioner i landet. Utöver **Regionsamverkan Sydsveriges** fördjupade kulturarbete de senaste åren har **de fyra norrländska regionerna** ett formellt kultursamarbete, och flera av regionerna i Mellansverige diskuterar nu liknande samverkan på kulturområdet.

INTERNATIONELLT

KULTURRÅDETS NYA UPPDRAG FÖR ATT FRÄMJA KONSTNÄRLIG FRIHET GLOBALT

Kulturrådet har fått ansvar för ett nytt program finansierat av Sida som handlar om att **främja konstnärlig frihet globalt**. De gör nu en kartläggning över området och undersöker vilka lämpliga aktörer/nätverk som finns nationellt och

internationellt, som skulle kunna komma i fråga för stöd inom ramen för programmet. KLYS verksamhetsledare Ulrica Källén träffade projektledaren Maria Arnqvist för ett digitalt möte om detta program den 8 september.

NEDDRAGNINGAR I NORDISKA MINISTERRÅDETS KULTURBUDGET

KLYS har uttalat sig kring **den aviserade neddragningen av kulturbudgeten inom nordiska ministerrådet**, dels genom ett eget uttalande redan i september, dels ett gemensamt nordiskt uttalande i det Nordiska konstnärsrådet i oktober. KLYS uttalande ligger på vår webb och har skickats till berörda politiker m fl.

Webb: www.klys.se

Facebook: [KLYS](#)
Twitter: [@KLYS59](#)
Instagram: [@KLYS59](#)

KONTAKT

Om du har några frågor är du alltid välkommen att höra av dig till kansliet på tel.nr: 0709 48 09 63 eller klys@klys.se

Marika B Lagercrantz, ordförande
Ulrica Källén, verksamhetsledare
Carl Liungman, regionalpolitisk sekreterare
Evelina Freiman, koordinator